

22.06.2022

ВРАХУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ І ЗДОБУТКІВ ЕТНОПЕДАГОГІКИ У ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ

Лебідь М.І. – викладач дисциплін загальноосвітньої підготовки пояснює, що на сучасному етапі розвитку педагогічної думки в Україні, коли одним із основних завдань є забезпечення національної спрямованості освіти, питання історії розвитку української етнопедагогіки, її реалізації в навчально-виховному процесі закладів освіти різних типів є надзвичайно актуальним. Адже на початку третього тисячоліття, коли Україна здобула незалежність, стало надто очевидним, що освіта потребує докорінної переорієнтації. Майбутнє повинне бути освячене відродженням і розвитком нації, держави, науки й культури, освітніх і виховних систем, плідним міжнародним співробітництвом, високою духовністю й мораллю, свободою особистості і розмахом творчих сил людини. Реформування освітньо-виховної галузі в нашій державі спрямоване на підняття на вищий щабель гуманістичного виховання, освоєння фундаментальних цінностей людства, серед яких чільне місце посідають гуманістичні цінності, національні пріоритети.

Актуальність дослідження обумовлена концептуальним положенням сучасної теорії виховання, спрямованої на своєчасне використання потенційних неповторних можливостей розвитку кожної дитини, формування національно свідомої особистості на засадах народної педагогіки.

Народна педагогіка найгуманніша, бо леліє найдорожчий скарб суспільства, цвіт, гордість і майбутнє нації, надію людства - дітей. Народна педагогіка найдемократичніша, бо твориться, шліфується й побутує у гуці народу, обслуговує його найперші потреби, виражає й реалізує його виховні ідеали, волю й інтереси, віру, надію й любов. Це прародителька батьківської мудрості, демократичної педагогічної науки, професійної педагогіки й шкільної практики.

Врахування національних традицій і здобутків етнопедagogіки у вихованні студентів

ПЛАН

1. Зміст понять «педагогіка», «народна педагогіка», «етнопедagogіка», їх взаємозв'язок.
2. Мета, завдання, місце і значення етнопедagogіки в системі загальнопедагогічних знань
3. Структурні компоненти української етнопедagogіки.
4. Основні принципи і засоби української етнопедagogіки.

Педагогіка

- це наука

про виховання людини як соціально організовану діяльність;

-у загальному ж розумінні слова – це наука

-про виховання, освіту й навчання підростаючих поколінь.

Народна педагогіка

Народною ж називають ту педагогіку, яку створив народ.

ОТЖЕ: автор народної педагогіки – народ.

Термін "НАРОДНА ПЕДАГОГІЯ (педагогіка)"

в науковий обіг ввели

Олександр Васильович
Духнович

та

Костянтин Дмитрович
Ушинський.

ПРАЦІ НАУКОВЦІВ:

О.В. ДУХНОВИЧ
"Народна педагогіка на користь училищ і учителів сільських"

К.Ф. УШИНСЬКИЙ
"Рідне слово" та ін.

У вступному слові до "Народної педагогії" О. Духнович писав, що "...людину представляють натура, наука і звичай; природну схильність одержує людина від самої природи, що складає її характер, але науки і звичаї дають вправи і настанови, або виховання...".

Народна педагогіка

- це галузь педагогічного досвіду народу, яка розкриває його погляди на мету, завдання, форми, методи та засоби навчання і виховання.

Українська народна педагогіка

-це система емпіричних знань, засобів, принципів та вмінь, вироблених і застосовуваних українцями в навчанні і вихованні підростаючих поколінь.

Вона передувала педагогічній науці і стала її основним першоджерелом!!!

Народна педагогіка

-це усний багатотомний підручник виховання, що з найдавніших часів зберігається в пам'яті народу і передається від покоління до покоління.

Українська народна педагогіка

своїм корінням сягає... в сиву давнину, у життя, побут, звичаї, вірування українських племен ще до заснування Київської держави, які, за словами літописців, «мали кожде своє: обичаї, закони і науку батьків своїх і свої норови кожде».

Народна педагогіка

Вона постала й знайшла своє поетичне вираження в усній народній творчості - прислів'ях, приказках, піснях, легендах, притчах, казках, міфах, традиціях, звичаях, обрядах, ритуалах, святах...

Цінність народної педагогіки

- в її органічній єдності з укладом життя народу, його історією, культурними і побутовими традиціями, з його духовністю.

Народна педагогіка

...є невичерпною скарбницею виховних засобів (рідна мова, фольклор, міфологія, символіка, народне мистецтво, національні традиції, звичаї, обряди, народні ігри та іграшки тощо).

Поняття «етнопедагогіка» в науковий обіг ввів чуваський педагог **Г.Н. Волков** у 70-х роках ХХ ст.

* Праця «Етнопедагогіка чувашского народа»

За його визначенням,

- * **етнопедагогіка** -
- * - це наука про народну педагогіку, про народну школу, досвід народу щодо виховання підростаючого покоління,
- * про його педагогічні погляди,
- * про педагогіку побуту, родини...

Завдання етнопедогогіки:

- з'ясовує можливості й шляхи реалізації прогресивних ідей народу в сучасній педагогічній практиці;
- досліджує способи встановлення контактів народної педагогічної мудрості з педагогічною наукою;
- аналізує педагогічне значення тих чи інших явищ народного життя;
- з'ясовує їх відповідність сучасним завданням виховання.

Словник:

Історія української етнопедогогіки

— це галузь знань про зародження, становлення і розвиток науки про українську народну педагогіку.

Словник:

Зрозумій і запам'ятай!

- Етнопедогогіка — це система цілей, завдань, принципів, методів, форм організації процесу становлення молодого члена суспільства і підготовки його до життя в структурі національно-етнічних поглядів, норм і звичаїв окремого народу (етносу).

Головну суть кожного із зазначених вище понять стисло можна виразити так:

Народна педагогіка	Етнопедогогіка	Історія етнопедогогіки
- явище	- наука, що вивчає народну педагогіку	- знання еволюції цієї науки.
- історико-педагогічний феномен,	- історико-педагогічний феномен	

Ідеальний варіант

педагогіки сучасної національної школи

- це інтеграція народної педагогіки, етнопедогогіки та класичної педагогічної науки, а також передової практики навчання і виховання молоді;
- “... їх інтеграція - це не позбавлення самостійності та характерних ознак власного вияву, бо кожна із зазначених наук, поряд зі спільними, наділена також належними тільки їй прикметами”.

СТРУКТУРА УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНО-ПЕДАГОГІКИ

1. Українське родинознавство /фамілологія

2. Українське народне дитинознавство

3. Українська родинна /батьківська/ педагогіка

4. Українське народне навчання /дидактика

5. Українська педагогічна деонтологія

1. Українське родинознавство (фамілологія)

Це народна мудрість й досвід щодо створення, збереження і розвитку міцної, здорової, щасливої сім'ї, про рід і родину та їх значення в долі людини, народу, держави: «Сім'я - ключ до щасття», «Україна - велика родина», «Тому роду нема переводу, у якому брашна мизуть згоду».

- Українське родинознавство розглядає питання про родину як втілення духовності і національного духу, про типи і форми української сім'ї, її склад, структуру, основи функції; про шлюб і сім'ю як виховну організацію, народний ідеал сім'ї, українське родинне значення право, статус члена сім'ї, її авторитет, найпоширеніші вади й біди сучасної сім'ї, про відродження традиційно високого статусу української родини.

2. Українське народне дитинознавство

Це чітка система психолого-педагогічних знань про дітей, це погляди українців на дітей як майбутнє народу, нації, утвердження їхньої вічності.

- У центрі уваги українського дитинознавства - питання дитинства української родини, традиційні родинні звичаї та обряди, стилістичний аналіз дитячої мови, народна характеристика дитини, вікова періодизація життя, навчання і виховання дитини; значення колискових пісень, дитячого фольклору, народна охорона дитинства, місце і статус дітей в українській сім'ї, взаємини дітей у сім'ї, обов'язки дітей.

3. Народна родинна (батьківська) педагогіка

Це частина української виховної мудрості, центральними ланками якої є: головні засади сімейного життя і виховання (людяність, моральність, багатогранна душовність); стосунки в родині, авторитет і приклад батьків, їхні обов'язки стосовно дітей, сутність і особливості виховного впливу членів сім'ї, статус батька, матері, дідуся, бабусі; виховання в дітей відчуження роду, народу, нації; традиції, значаї виховання в сім'ї, підготовка дітей до шлюбу та сімейного життя, ставлення до сиріт, осуд батьків, які не виховують дітей.

4. Українське народне навчання

Крилатим народним виразом є:

«Вік живи - вік учиш».

- Народне навчання розглядає наступні питання:
- народні знання з різних галузей життя і діяльності,
- шляхи і джерела здобуття знань,
- принципи народного навчання,
- народні традиційні форми навчання, стимулювання пізнавальних інтересів, умінь і можливостей дітей,
- умови трансформування знань у якості особистості.

5. Українська педагогічна деонтологія

Частина народної педагогіки, вироблені народом етичні норми про виховні обов'язки батьків перед дітьми.

- Елементи обов'язкового у вихованні:
- родинне «гніздо», пам'ять родоводу;
- рідна мова,
- наступність і спадковистість поколінь,
- праця,
- гуманізм вихованця,
- вираження національного духу і характеру,
- антитеза добра і зла,
- культивування моральності, чеснот, християнської моралі.

Вивчення досвіду вітчизняних педагогів та їх внеску в розвиток етнопедагогіки В.О.Сухомлинський

Конкурс на кращий сценарій виховного заходу, свята, творчого проєкту з використанням народознавчої, народнопедагогічної творчості

“У III тисячолітті інноваційних технологій школі потрібен не учитель – “Адаптант”, який уміло пристосовується до вимог сучасного суспільства, а учитель – “Творець”, проєктувальник власної професійної діяльності”

Д.І.Козаченко

